

Kapelusze myślowe

Metoda nauczania Edwarda de Bono

Kapelusze myślowe: podstawowe założenia

Pomysłodawcą tej metody jest **Edward de Bono**, był on ogromnym autorytetem w dziedzinie „twórczego myślenia”, żył w latach 1933-2021.

Głównym założeniem tej metody jest uporządkowanie wypowiedzi podczas dyskusji. Pomaga ona spojrzeć na problem z wielu punktów widzenia, każdy kolor odpowiada innej perspektywie.

Kapelusz biały – fakty i obiektywizm

- Biały kapelusz symbolizuje neutralność i logikę, działanie na wzór komputera. To myślenie posługuje się konkretnymi danymi, statystyką.

Przykłady:

- W III części Dziadów Gustaw zmienia się w Konrada.
- Gustaw zakochał się kiedyś w Maryli.

Kapelusz czerwony – emocje i odczucia

- Czerwony kapelusz symbolizuje intuicje i wrażenia, reprezentuje subiektywny sposób myślenia. Jest przeciwieństwem kapelusza białego. Nie tłumaczy on swojej postawy, wyraża jedynie indywidualne wrażenia związane z tematem rozważań.
NIE UZASADNIA.

Przykłady:

- Gustaw jest narcyzem.
- Część IV jest lepsza od II.
- Wielka Improwizacja jest zachwycająca.

Kapelusz żółty - optymizm

- **Kapelusz żółty reprezentuje myślenie optymistyczne, skupia się jedynie na mocnych stronach omawianego zagadnienia, widzi problem przez różowe okulary.**
- **Przykłady:**
  - **Gustaw po przemianie w Konrada w pełni poświęca się walce o wolność ojczyzny.**
  - **Mimo kryzysu wiary nie pozwala on na dalsze wykonywanie bluźnierczej pieśni Jankowskiego.**

Kapelusz czarny - pesymizm

- Kapelusz czarny przyjmuje perspektywę krytyka i pesymisty. Jest skupiony na problemach związanych z omawianym zagadnieniem, stanowi przeciwieństwo dla kapelusza białego.
- Przykłady:
  - Gustawa przepełnia pycha, która prowadzi go do buntu przeciw Bogu.
  - Mimo przeświadczenia o własnej potędze, nie potrafi poradzić sobie z odrzuceniem ukochanej i w konsekwencji popełnia samobójstwo.

Kapelusz zielony - twórczość

- Kapelusz zielony charakteryzuje się myśleniem twórczym. Osoba zakładająca ten kapelusz poszukuje nowych dróg oraz odmiennych założeń. Rozważa problem na zasadzie „co by było gdyby”
- Przykłady:
  - Jak potoczyłyby się losy Gustawa, gdyby poślubił Marylę?
  - Czy Konrad przeżyłby zesłanie na Syberię?
  - Jak wyglądałaby dyskusja między Konradem a Kordianem?

Kapelusz niebieski – podsumowanie i organizacja

- Osoba zakładająca kapelusz niebieski jest zazwyczaj organizatorem kapeluszowej burzy mózgów. Jej zadaniem jest kontrola przebiegu myślowego oraz zbieranie informacji w celu wykształcenia obrazu całościowego omawianego problemu.
- Przykłady:
  - Podsumowując: Konrad to postać o skomplikowanej osobowości.
  - Jest bohaterem doskonale obrazującym problematykę polskiego romantyzmu.

Zasady stosowania kapeluszy

- Jeśli problem jest kontrowersyjny i wzbudza on emocje, zacząć należy od kapelusza **czerrwonego**.
- Jeśli temat jest neutralny i nie budzi on silnych emocji, pierwszeństwo ma kapelusz biały.
- Opinie wszystkich kapeluszy zbiera kapelusz **niebieski**, jego rolą jest podsumowanie wniosków pozostałych członków dyskusji.

Czego uczy nas metoda 6 kapeluszy?

- Pomaga w nauce rozwiązywania problemów w sposób twórczy.
- Uczy również pracy w grupach.
- Pozwala uporządkować proces myślowy.
- Uwrażliwia na porozumiewanie się w różnych sytuacjach i pomaga efektywnie współdziałać.

Dziękuję za
uwagę!

Krzysztof Mięcza

Bibliografia

Edward de Bono, *Myślenie równoległe*, przeł. K. Dmoch, Warszawa 1998.

Jankowska Marta, *6 Myślowych Kapeluszy Edwarda de Bono*,
<https://kreatywnapedagogika.wordpress.com/2017/12/02/6-myslowych-kapeluszy-edwarda-de-bono/>, dostęp: 20. 11. 2021.

Karolczyk-Kozyra Agata, *O Panu Tadeuszu i myślowych kapeluszach*,
<http://kreatywnypolonista.blogspot.com/2018/12/o-panu-tadeuszu-i-myslowych-kapeluszach.html>, dostęp: 20.11.2021.

Gotlib Romualda, *Scenariusz lekcji języka polskiego
przeprowadzonej w klasie IV LE
w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 we Włoszczowie
14.02.2003 roku*, dostęp: 21.11.2021.